04

БЕСПЛАТЕН ПРИМЕРОК

Д-р Ристо Фотов

МЕНАЏМЕНТ НА МАЛ БИЗНИС

ЕВРОПСКИ УНИВЕРЗИТЕТ - Р. МАКЕДОНИЈА

Скопје, 2006

БЕСПЛАТЕН ПРИМЕ

МЕНАЏМЕНТ НА МАЛ БИЗНИС

Д-р Ристо Фотов

Издавач: ЕВРОПСКИ УНИВЕРЗИТЕТ - РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА - Скопје

Факултет за економски науки

Рецензенти: Проф. д-р Тодор Тодоров,
Доц. д-р Сашо Кожухаров,
Европски универзитет, Скопје

Печати: Цетис, Скопје

Тираж: 200 примероци

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски", Скопје

005:334.734(075.8)

ФОТОВ, Ристо
Менаџмент на мал бизнис / Ристо Фотов. - Скопје : Европски универзитет, 2006. - 249 стр. : граф. прикази ; 24 cm

Фусноти кон текстот. - Библиографија: стр. 248-249

ISBN 9989-184-14-3

а) Мало стопанство - Менаџмент - Високошколски учебници
COBISS.MK-ID 66758922

ПРЕДГОВОР

Оваа книга е напишана со цел да се задоволи потребата од учебник од областа на Менаџмент на Мал бизнис. Желбата на авторот со пишувањето на овој труд е да го прикаже значењето и улогата на менаџментот на малиот бизнис во економијата. Притоа особено внимание се придава на можните пристапи во започнувањето со мал бизнис, организациското профилирање и планирање како неопходни алки за остварување на претпоставки за успех на малиот бизнис. Не помалку внимание им е посветено на прашањето како што се: успесите и неуспесите, на општествената одговорност, етиката и малиот бизнис, како и на прашањата на претприемништвото и малиот бизнис и создавање на клима за негово поттикнување. Елаборирањата на наведените прашања е направено така да биде достапно и разбирливо за студентите на Економскиот факултет при Европскиот Универзитет како и за менаџерите-сопственици на мал бизнис, на кои ќе им послужи како водич при решавање на предизвиците со кои се среќаваат при извршување на секојдневните деловни активности. Поврзувањето на активностите и донесувањето на правилни одлуки за развој на малиот бизнис претставува главна задача на сопственикот на малио бизнис. Несомнено крајна цел на секоја деловна активност и стекнување на соодветен материјален ефект. Во тие рамки и сопственикот на малиот бизнис се стреми кон стекнување на соодветна материјална награда за преземениот ризик како претприемач.

Содржината на овој труд произлегува првенствено од Наставниот план и Програмата на Економскиот факултет при Европскиот Универзитет – Република Македонија. При разработката на темите и прашањата повеќе е обрнато внимание за нивна применливост во практиката.

Концепцискиот приод на излагање на материјата на овој труд го претпочитува јазикот на модерната терминологија, што би им помогнало на поширок круг на заинтересирани читатели да се стекнат со неопходните сознанија од областа на менаџментот на малиот бизнис.

Во оваа прилика користам можност да ја изразам мојата благодарност кон рецензентите Проф. д-р Тодор Тодоров и Доцент д-р Сашо Кожухаров за корисните сугестии и совети и несебичната помош при изработката на овој труд.

Скопје, јуни 2006 година

Авторот

СОДРЖИНА

I Прв дел

1. Поим и дефиниција на малиот бизнис....................................11
2. Карактеристики на малиот бизнис...18
   2.1. Дејности во кои малиот бизнис е застапен 21
3. Фактори кои влијаат на малиот бизнис 23
4. Економските карактеристики на малиот бизнис 24
5. Влијанието на макроекономската политика на развојот на малиот бизнис 28
6. Малиот бизнис и иновациите 28
7. Стадиуми на раст на малите претпријатија 31
   7.1.Детерминанти на растот на малите претпријатија............. 32

II. Втор дел 34

1. Почнување со бизнис 34
   1.1. Дилемата дали да се основа сопствено ново претпријатие или да се купи постојно претпријатие 34
      1.1.1. Работи кои треба да се разгледуваат 35
2. Анализа на условите на надворешното окружување 42
   2.1. Откривање на бизнис идеја и нејзина реализација 45
      2.1.1. Методи на креирање бизнис идеи 46
3. Мисијата на фирмата 50
   3.1. Формулирање на цели 50
      3.1.1. Планирање на деловните активности на фирмата 50
4. Важноста на одлуката за локација 56
   4.1. Избор на локација 58
      4.1.1. Фактори на локација 58
5. Извори на финансирање на малиот бизнис 60
   5.1. Лизингот како извор за обезбедување на финансиски средства 68
   5.2. Франшизингот форма на поттикнување на развојот на малиот бизнис 70
6. Успех и неуспех на малиот бизнис 73
   6.1. Успеси на малите претпријатија 73

6.2. Неуспеси на малите претпријатија 76
6.3. Причини за неуспех на малите претпријатија 78

III. Трет дел 83

1. Потребата од планирање 83
1.1. Зошто е важен бизнис планот 84
1.1.1. Активности за изготвување на бизнис план 86
2. Анализа на окружувањето 89
2.1. Класификација на окружувањето 91
3. Видови на бизнис планови 93
4. Содржина на бизнис планот 94
5. Бизнис план 95
5.1. Маркетинг план 102
6. Стратегиско планирање кај мало претпријатие 103
6.1. Целите на фирмата во стратегиското планирање 105
6.1.1. Интерна анализа на бизнисот 106
6.1.2. Примена на стратегијата 106

IV. Четврти дел 109

1. Организациона структура 109
1.1. Поделба на трудот 111
1.2. Пренесување на овластувања 111
2. Структура на организација 114
3. Главни модели на организација 116
3.1. Бирократски модел 116
3.2.Партиципативен модел 116
4. Фактори од кои зависи изборот на формата на организација 117
4.1. Основни форми на организација 118
4.1.1. Единствен сопственик 118
4.1.2. Партнерство 121
4.1.3. Корпорација 125
4.1.3.1. Одбор на директори на мали корпорации 130
4.2. Други форми на организација 131
4.2.1. Заеднички вложувања 131
4.2.2. S корпорација 132

4.2.3. Деловен труст 133
4.2.4. Кооператива 134
4.2.5. Компанија со ограничена одговорност 134

V. Петти дел 135

1. Вовед во менаџментот на човечки ресурси 135
1.1. Преглед на прашања околу менаџментот на човечки ресурси 137
1.2. Развивање на персонален систем 138
1.2.1. Проценка на потребата од работници 138
2. Мотивација и вработените 145
2.1. Природата на мотивацијата 146
3. Преговарањето како инструмент на разрешување на спорни ситуации во деловните активности 149
3.1. Кооперативни преговори – Интегративна согласност 150
4. Поим за лидерство 151
4.1. Формално и неформално лидерство 154
5. Стилови на лидерот 154
5.1. Лидерство ориентирано кон акција 155
6. Современо сфаќање за лидерството 156

VI. Шести дел 162

1. Контролата како битна менаџерска функција 162
2. Дизајнирање на ефективен контролен систем 163
3. Контролирањето како менаџерска и работна функција 163
3.1. Природата на контролата во организацијата 165
3.1.1. Планско – контролен процес 165
4. Контролинг 167
5. Видови контрола 168
6. Стандарди на контрола 169

VII. Седми дел 171

1. Предности на малите претпријатија 171
1.1. Конкурентските предности на малиот бизнис 174
1.1.1. Клучни прашања во конкурентската предност 176

2. Слабости на малиот бизнис 180
3. Менаџерите на мали претпријатија 181

VIII. Осми дел 183

1. Малиот бизнис и вработувањето во некои од развиените
2. индустриски земји 183
2. Местото на малите претпријатија во Германија 185
4. Малиот бизнис и екомомските остварувања во Земјите во развој (ЗВР) 188
5. Малиот бизнис во земјите во транзиција 190
5.1. Карактеристики на малиот бизнис во земјите во транзиција 193

IX. Деветти дел 196

1. Општествена одговорност на малите претпријатија 196
2. Подрачја на општествената одговрност 199
3. Деловна етика 200
3.1. Извори на организациониот код на етика 203
4. Општествена етика 204
5. Професинална етика 206
6. Индивидуална етика 207
7. Менаџерите и етиката 207
8. Детерминантите на етичко однесување кај малите претпријатија 212
9. Неетичко однесување и фактори 214
10. Етиката и стеикхолдерите 215

X. Десети дел 219

1. Претприемништво и претприемач 219
2. Претприемништвото и иновациите 222
3. Реалокаторска и развојна улога на претприемништвото 224
4. Претприемники процес 225
5. Видови вештини потребни за претприменииштво 226
6. Класификација на претприемачите 227
7. Претприемнички вештини и стратегии 228

8. Етиката и општествената одговорност на претприемачот 231
9. Претприемништво и малите претпријатија 232
10.Карактеристики на претприемачите 232
11. Со што се издвојува претрпиемачот? 235
12. Entrepreneur, Intrapreneur и Entrepreunership 236
13. Карактеристики на малцинските претприемачи 237
14. Женско претприемништво 238
15. Intrapreneur и Intrapreneurship 240
16. Клима за Intrapreneurship 243
17. Претприемништвото во Македонија 245

Користена литература 248